

Voorzitter,

Toen ik advocaat werd, inmiddels ruim 14 jaar geleden, leerde ik al snel dat je van sommige zaken meer plezier kunt beleven dan van andere. Gelukkig is dat heel persoonlijk, maar aan zaken over echtscheiding, omgangsregelingen met kinderen en honden en verdeling van potten en pannen kan ik geen plezier beleven. Op vrijdag platgebeld worden door vaders en moeders die ontevreden waren over de manier waarop de ex echtgenoot de regeling uitvoerde. Niets voor mij. Ook optreden in bestuursrechtelijke procedures **TEGEN** de overheid was altijd afzien. Altijd kreeg het bestuursorgaan weer gelijk en zeker de Raad van State oordeelde naar mijn zeer subjectieve smaak opvallen vaak in het voordeel van gemeenten, provincies en Rijk.

Hoe bijzonder is het dan, dat vandaag, net voordat ik mijn spreektekst uit mag spreken, de Raad van State voor de derde keer een gasbesluit van de minister vernietigt. En hoe absurd is het dat dat voor de derde keer gebeurt omdat de minister de veiligheid van Groningen weer niet belangrijk genoeg heeft gevonden. Punten waarop het in feite al eerder mis ging, zijn nu weer redenen voor de Raad om het besluit te vernietigen. Precies dezelfde punten die ook weer onderdeel zijn van het gasbesluit dat nog genomen moet worden voor het komende jaar.

Voorzitter,

Precies om deze reden zal Groningen ook de komende jaren moeten strijden. Alleen door die strijd, juridisch en maatschappelijk, kan er iets veranderen. Sommigen vinden strijd zo radicaal klinken. Maar hoe radicaal is het om op te komen voor bewoners van deze Provincie, voor rechtvaardigheid op het werk, op school, in buurten, dorpen en steden. Voorzitter, mijn fractie, wij zijn socialisten. Wij nemen geen genoegen met de wereld zoals die nu is. Wij accepteren niet dat Groningers de komende tientallen jaren onveiliger wonen dan andere Nederlanders. Wij accepteren niet dat omwonenden van windparken en zonneparken moeten wijken voor energiereuzen en windboeren. Wij accepteren niet dat een bedrijf in deze Provincie al veertig jaar lang kankerverwekkende stoffen in de omgeving uitspuwt, om net een beetje meer winst te kunnen maken. Wij accepteren niet dat gaswinning, maar ook zoutwinning, duizenden huizenbezitters in ellende stort. En wij accepteren het helemaal niet als dan de ellende niet wordt opgelost.

Voorzitter,

Eerder hebben wij in dit verband al de “constructieve samenwerking” die dit college zegt te zoeken met het kabinet ter discussie gesteld. Met onwillige honden is het slecht hazen vangen. Graag horen wij van het college of de uitspraak van vandaag niet opnieuw laat zien dat strijd het enige is dat Groningen kan helpen, onder meer in het gasdossier.

Voorzitter,

Voordat de uitspraak van de rechter kwam, was ik van plan te beginnen met het memoreren van het schandalige stemgedrag vorige week in de Kamer over de moties spoor. De Lelielijn, de tweede verbinding met het Noorden, werd weggestemd, maar extra spoorcapaciteit naar het circuit in Zandvoort werd wel nodig geacht. Groter kan de kloof tussen Randstad en het Noorden ook letterlijk niet worden. Als de Lelielijn zelfs niet een serieuze optie kan zijn, maar reizigers naar die uithoek volgens de minister maar met de bus moeten, weten wij niet meer wat je nog constructief kunt bespreken. Één dag racen in de duinen is belangrijker dan een heel landsdeel. Droevig.

Voorzitter,

Mijn fractie heeft vragen voor het college over Blauwestad. Dat onderwerp komt in de stukken die wij vandaag bespreek nauwelijks voor. In de vorige periode is er het nodige te doen geweest over een plan aldaar: geen villa's voor Randstedelijken meer (die kunnen niet met de trein immers), maar rijtjeshuizen in het Havenkwartier. Wat zijn de plannen van dit college voor de komende jaren? Krijgen we meer kleine huizen? Krijgen we meer rijtjeswoningen of twee onder een kap huizen? Wat is de bedoeling daar? En hoe loopt het overleg met de gemeente Oldambt daarover op dit moment?

Een andere vraag ziet op het vliegveld Eelde. Vorige week werd bekend dat er een vlucht komt van Eelde naar Munster Osnabrück. U weet wel: dat weiland in Duitsland, op honderd minuten rijden. Wat vindt het college van die ontwikkeling? Was het streven niet om te stoppen met vliegen op korte trajecten? Hoe past dit daar dan in?

Voorzitter een ander punt betreft de financiële situatie van de gemeenten in onze Provincie. Allemaal hebben die immers te lijden onder de Haagse vernielzucht van vorige kabinetten op de Jeugdzorg en de Wmo. Miljoenentekorten zijn aan de orde van de dag. Alle gemeenten hebben daar last van, maar met name de landelijk gelegen krimp gemeenten drien hierdoor onder toezicht van de Provincie te komen. Wij begrijpen dat sommige gemeenten keihard willen gaan bezuinigen op de taken die zij hebben. Andere gemeenten hebben een Grieks boekhoudkundig trucje bedacht, door alvast de onvermijdelijke maar nog niet toegezegde compensatie vanuit het Rijk voor dit wanbeleid, in te boeken. Hoe gaat dit college hier de komende jaren mee om? Gaat het college bijvoorbeeld ook gemeenten dwingen om te herindelen?

Een kleiner financieel puntje betreft de leesbaarheid van de stukken die wij vandaag bespreken. Het staat buiten kijf dat wij in vergelijking met acht jaar geleden, toen ik deze stukken voor het eerst las, enorm vooruitgegaan zijn. De complimenten daarvoor hebben wij al vaak uitgedeeld en die wil ik graag herhalen. Toch zijn het soms nieuwe ogen die weer iets heel nieuws zien. Mijn fractiegenoot Kees Frenay vroeg zich hardop af waarom eigenlijk niet op een paar A4-tjes zichtbaar gemaakt kan worden wat de verschillen zijn tussen wat het vorige college uitgaf en wat het nieuwe college van plan is. Wat wordt er besteed op de verschillende beleidsterreinen, wat daarvan wordt gecontinueerd, wat stopt en wat is nieuw. In overleg met de ook hier weer fantastische ambtenaren heeft hij dat toch vrij gemakkelijk op een rijtje gekregen: een aantal tabellen combineren, de kaderbrief van 20 maart er bij en daar is het. Mijn fractie pleit er voor om dat overzicht de volgende keer te verstrekken. Dat zal pas spelen bij een nieuw college, maar dan kan in een paar tabellen precies de wijziging blootgelegd worden. Daarmee is dus niet de bedoeling om de kadernota te vervangen: dat kan niet in drie pagina's, maar om aanvullend wat zaken op een rijtje te zetten. Vandaar de bijgevoegde motie.

Voorzitter,

Om met de moties door te gaan. Vier jaar geleden stonden wij als SP fractie hier natuurlijk anders. Twee keer zo groot, trots de grootste partij van deze Staten, in het college en met een fractievoorzitter die nu furore maakt in Den Haag. Het was die Sandra Beckerman die los van partijbelangen en los van politiek, een motie indiende die zou moeten zorgen voor een hogere opkomst bij de volgende verkiezingen, inmiddels dus de vorige verkiezingen. Die in bredere zin zou moeten helpen om de kloof tussen politiek en inwoners kleiner te maken. Dankzij de motie die zij

toen indiende, hebben wij de afgelopen vier jaar in ieder geval ons best gedaan. We hebben een meldweek leefbaarheid gehad, hebben op locatie vergaderd over onderwerpen die mensen op die locatie aangaan en hebben elke vijf weken een middag waar iedereen die dat wil kan komen Praten met de Staten. De opkomst was, met 56%, gelukkig net iets hoger dan in 2015 en was, met uitzondering van 2011, de hoogste sinds 1991. Voorzitter, het zal niet het enige zijn dat wij kunnen en moeten doen, omdat die kloof vooral gedicht wordt door goed en betrouwbaar beleid in het belang van Groningen en de Groningers, iets waar het nog al te vaak aan ontbreekt, maar het zal wel opnieuw kunnen helpen. Daarom dien ik graag de motie opnieuw in die vier jaar geleden unaniem werd aanvaard.

Voorzitter,

Wij hebben als woordvoerders voor vandaag een leuk filmpje kunnen maken. Net als eerder konden wij op een locatie naar keuze een beleidsterrein benadrukken waar wij ons voor sterk willen maken. Ook dat moet helpen om zichtbaar te maken wat wij hier doen. Ik was in Oudeschip, tussen molens en industrie. Daar is goed zichtbaar wat de projecten die hier bedacht en vergund worden, voor de inwoners betekenen. Ik zou er best willen wonen, het is daar schitterend. Maar door de steeds maar weer oprukkende windmolens en de enorme activiteit in de Eemshaven zijn de huizen in Oudeschip niet te verkopen. Dat weerhoudt mij, maar ook anderen die daar best zouden willen wonen, er van om daar ook echt te gaan wonen. Je raakt je huis niet weer kwijt. Daar moet deze Provincie een oplossing voor bieden. Daarom zullen wij in september dit onderwerp opnieuw agenderen.

En daarom moet ook in de komende periode bij het maken van plannen meer gekeken worden naar de invloed op inwoners. Het Planbureau voor de Leefomgeving concludeerde vorige week heel terecht dat *“de inpassing van duurzame energie in de dagelijkse leefomgeving van burgers meer beleidsaandacht verdient”*. In normale mensentaal: niet langer kan deze Provincie volgeplempt worden met wind- en zonneparken van astronomische proportie, zonder steun van de omwonenden. Niet de kapitalistische multinationals of de Chinese investeerders moeten centraal staan, maar de Groningers. Als niet ruim meer dan 80% van de direct omwonenden een plan steunt, moet dat plan van tafel. Wij zullen daar de komende jaren voor blijven strijden.

Dat geldt ook voor ESD. De rechter heeft uitgemaakt dat dit bedrijf de kans moet krijgen om een vergunning aan te vragen voor de uitstoot van kankerverwekkende stoffen, die op de lijst van zeer zorgwekkende stoffen staan. Al veertig jaar lang worden die stoffen tijdens de volstrekt ongecontroleerde “blazers” uitgestoten. Mijn fractie heeft deze kwestie al vaak geagendeerd en zal dat blijven doen, maar het is ook volstrekt helder dat de Provincie ook hier moet blijven ingrijpen. Een vergunning om omwonenden ziek te maken, mag niet verleend worden. En intussen gaan de blazers maar door. Klopt het dat de blazer van 24 mei 2019 van de buitencategorie was? En waarom worden dan blazers uit de lagere categorieën (1 en 2) wel meteen op die manier gebagatelliseerd en worden grotere door het bedrijf afgedaan met de tekst: “ESD-directeur Richard Middel kan de blazer van vrijdag nog niet categoriseren.” Graag een reactie van het college.

Voorzitter,

Wij vatten de conclusie van het Planbureau voor de leefomgeving als volgt samen: de dagelijkse leefomgeving van inwoners moet centraal staan. De zoutwinning van Nedmag moet stoppen en de schade die er nu is, moet direct vergoed worden. De Leefbaarheid in Groningen verdient veel meer

aandacht dan dit college er aan geeft. Dat wat er nog gebeurt op dat vlak de komende vier jaar, moet volgens het college uit de ruif van het Nationaal Programma Groningen komen. Daarmee wordt de plus voor Groningen dus opgeofferd voor voortzetting van beleid. Dat is te zien op het overzicht dat je kunt maken en waarvoor ik een motie indiende. Dat moet anders. Veel meer oog voor echte mensen. Veel meer oog voor natuur. Inzet op Biologische landbouw leidt tot groei van banen, tot meer financiële ruimte voor boeren, tot een betere sector en tot een betere Leefomgeving. Het rapport van Avalon dat het college hierover liet maken moet niet in een la terechtkomen. Wij zullen dat er regelmatig uit halen.

Voorzitter, Groningen moet strijden. Waar het geld in het algemeen en het gasgeld in het bijzonder in Den Haag nog steeds tegen de plinten op klotst, waar 4,5 miljard uit Groningen naar de Betuwelijn ging, 406 miljoen naar de Zuidas in Amsterdam, 370 miljoen naar de Noord-Zuidlijn en 450 miljoen naar andere infrastructuur in de Randstad, is een miljard voor het NPG een fooi. Is het niet aanleggen van de Lelielijn geen optie. Is elke gaswinning ongewenst en is een andere norm voor veiligheid in Groningen onacceptabel. Wij moeten als Staten in Groningen goed voor onze inwoners zorgen en **met** alle inwoners strijden voor wat normaal hoort te zijn. Voorzitter, Wij zijn socialisten, maar u kunt en moet allemaal met ons mee strijden.